

Stanisław KOZIEJ
BEZPIECZENSTWO
MIEDZYNARODOWE
CZ. III
WSPÓŁCZESNE
STUDOWISKO
DEZPIECZENSTWA

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

**POZIMNOWOJENNE
MEGATRENDY I TENDENCJE
ZMIAN
ŚRODOWISKA BEZPIECZEŃSTWA**

Współczesne środowisko bezpieczeństwa

- **Globalizacja**
- **Rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna
(rozpad świata
dwubiegunowego, ścieranie
się cywilizacji)**
- **Hybrydowość zagrożeń
(koniec ery pozimnowojennej)**

Globalizacja

- **Globalizacja** – to obiektywny proces zastępowania autonomiczności podmiotów (osób, społeczności, państw, organizacji itp.) ich integracją w skali globalnej, to proces przechodzenia od podziału do integralności globalnej, od luźnego zbioru elementów do całościowego systemu światowego
 - **informacja** siłą napędową globalizacji
 - **wizja „globalnej wioski”?**

Istota globalizacji bezpieczeństwa

- **zjawiska i procesy bezpieczeństwa dotyczące całej ludzkości, obejmujące w różny sposób całą kulę ziemską, angażujące decydujących graczy na arenie światowej i większość innych podmiotów (w tym organizacji) międzynarodowych**
- **kontekst obiektywny i celowościowy**

Geneza i ewolucja

- epoka „**wielkich odkrywców**” i okrażenie kuli ziemskiej (Magellan) - geneza praktycznej globalizacji
- **Imperium brytyjskie** - pierwiastki bezpieczeństwa globalnego
- **Wojny światowe** - praktyczny wyraz problemów bezpieczeństwa globalnego

Rewolucja informacyjna

- **Zbieranie informacji (wywiad, media, internet) - sensory**
- **Przetwarzanie (analiza, ocena, wytwarzanie wiedzy) informacji - komputery**
- **Przesyłanie informacji (łączność, media, opinia publiczna) – środki komunikacji**
- **Operacje informacyjne i ochrona informacji (dywersja, maskowanie, zakłócanie, fortel, propaganda, trolling, niszczenie środków informacyjnych, obrona itp.) – środki kierowania i walki informacyjnej**

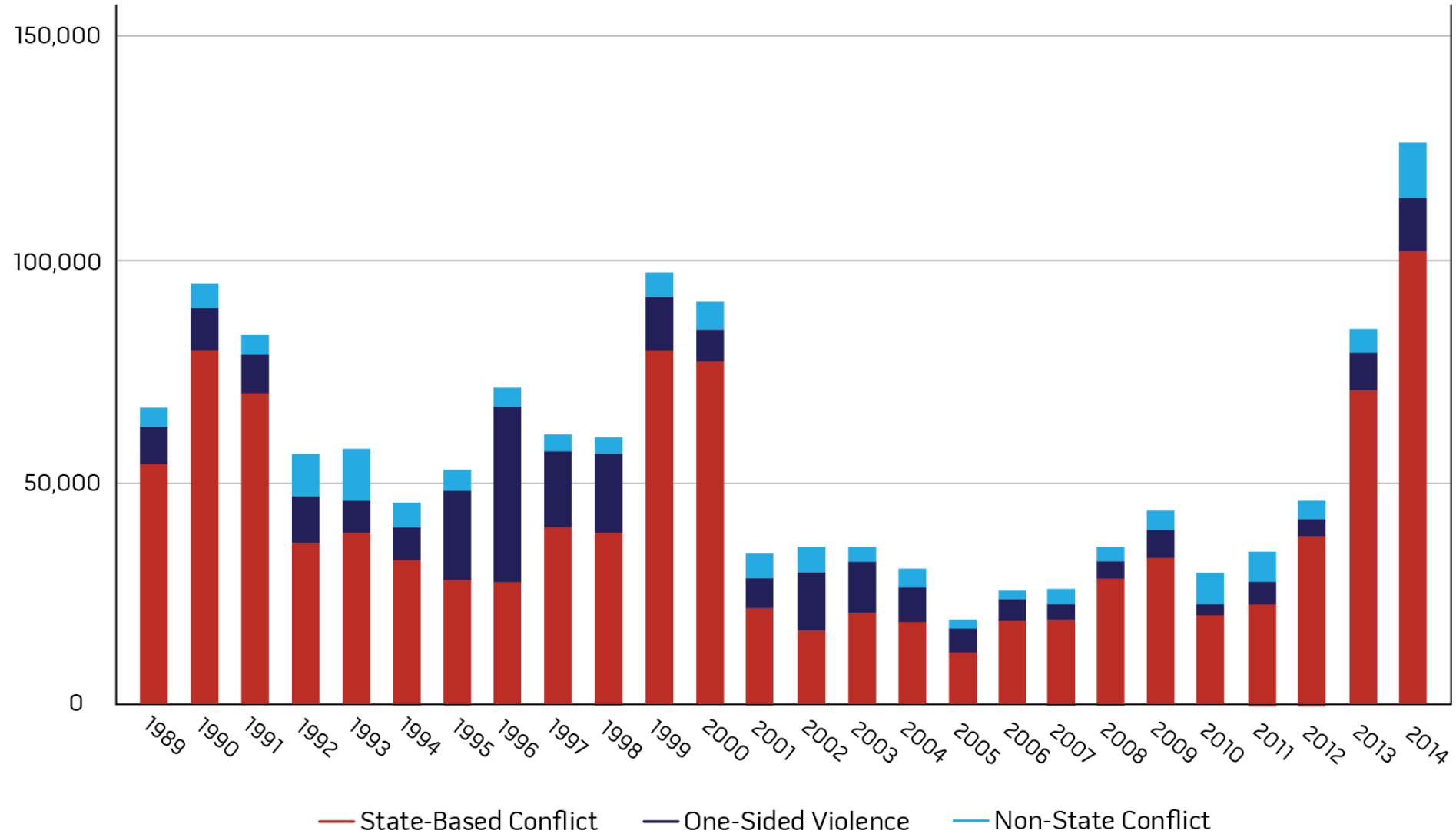
Asymetryzacja polityczna: rozpad świata dwubiegunowego

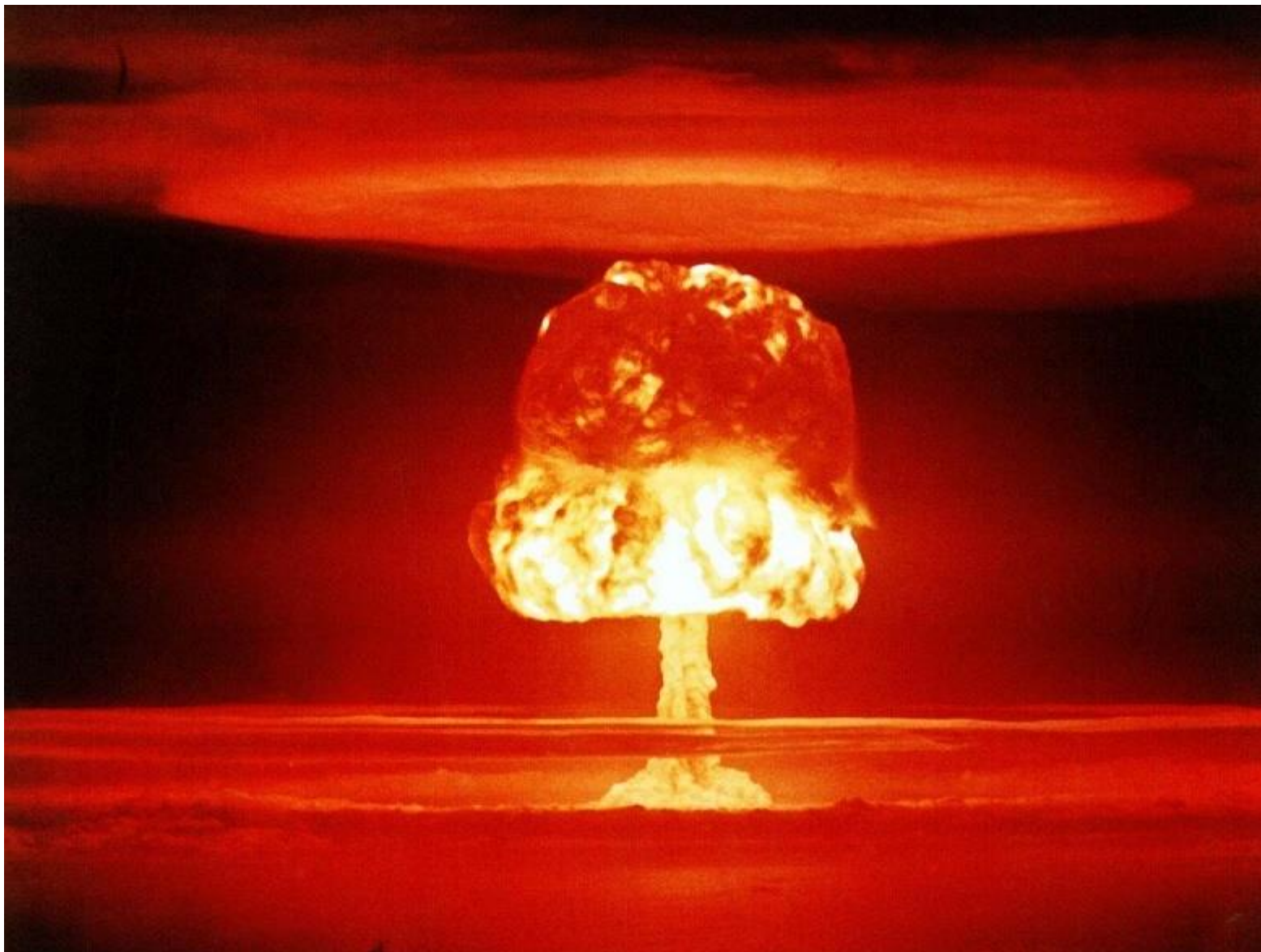
- **Światowa zimna wojna: przedłużenie II wojny światowej**
- **Potencjał militarny ZSRR i ekspansja ideologiczna komunizmu**
- **Bloki wojskowe: NATO i UW**
- **Broń jądrowa i wyścig zbrojeń**
- **Załamanie się systemu radzieckiego pod ciężarem wyścigu zbrojeń**
- **Rozpad systemu dwublokowego**

Era pozimnowojenna

- **Od konfrontacji do współpracy: zmiana NATO**
- **USA jako hegemon**
- **Przestrzeń poradziecka**
- **Bałkany**
- **Terroryzm**
- **Reset USA – Rosja**

Trends in Fatalities

Postklasyczna era nuklearna

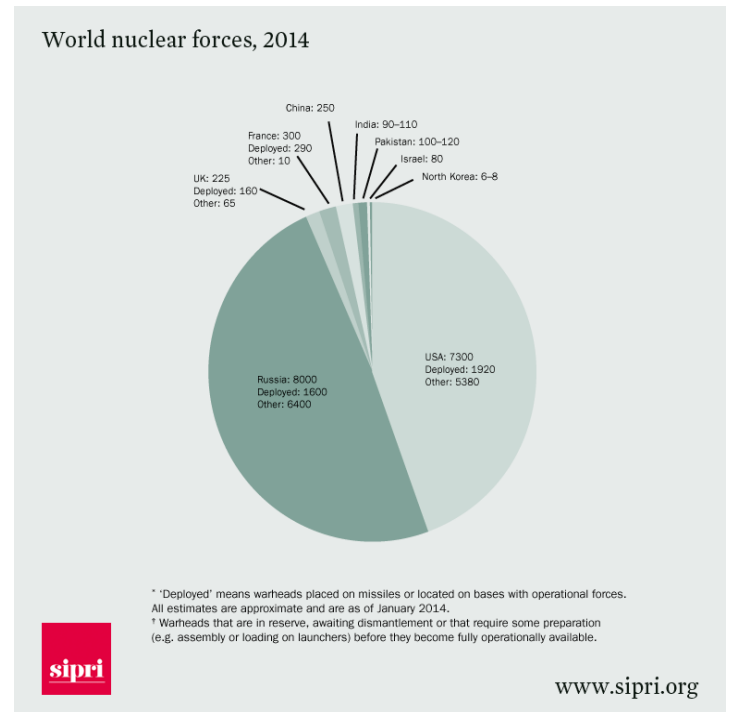
- **zimna wojna – klasyczne, symetryczne odstraszanie**
- **prolifracja – nowi, asymetryczni dysponenci: państwa niepewne i struktury niepaństwowe**
- **Asymetryczność roli: broń ostateczna (używana z konieczności, strategia odstraszania) – broń pierwszego użycia (używana z wyboru, strategia szantażu)**
- **bezpieczeństwo utrzymywania broni jądrowej (dostęp fizyczny i informacyjny)**
- **duże prawdopodobieństwo użycia broni nuklearnej – nowa jakość**
- **Obrona przeciwrakietowa – jako reakcja**

Country	Deployed warheads*	Other warheads	Total 2015	Total 2014
USA	2080	5180	7260	7300
Russia	1780	5720	7500	8000
UK	150	65	215	225
France	290	10	300	300
China		260	260	250
India		90-110	90-110	90-110
Pakistan		100-120	100-120	100-120
Israel		80	80	80
North Korea	6-8	6-8
Total	4300	11 545	15 850	16 350

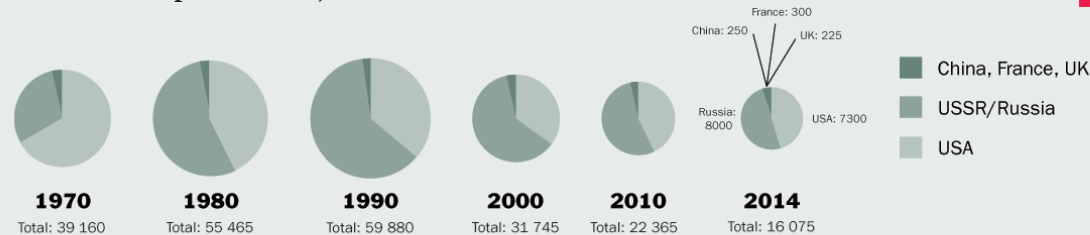
Source: SIPRI Yearbook 2015

World nuclear forces, 2015

* "Deployed" means warheads placed on missiles or located on bases with operational forces.

Nuclear forces of the 5 legally recognized nuclear-weapon states*, 1970–2014

* As defined by the 1968 Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (Non-Proliferation Treaty, NPT)

www.sipri.org

Konsekwencje globalizacji, informatyzacji i asymetryzacji dla pozimnowojennego środowiska bezpieczeństwa (1)

- Zwiększają **szanse** współdziałania międzynarodowego na polu bezpieczeństwa
- Rodzą dodatkowe **wyzwania** mobilizujące do wysiłków na rzecz bezpieczeństwa
- Stwarzają dodatkowe **ryzyka** związane z szerszą aktywnością zewnętrzną

Konsekwencje globalizacji, informatyzacji i asymetryzacji dla pozimnowojennego środowiska bezpieczeństwa (2)

- **Zmniejszają groźbę wojny globalnej**
- **Umieędzynarodawiają konflikty i kryzysy wewnętrzne i lokalne**
- **Globalizują plagi społeczne – np. AIDS, przestępczość, terroryzm**
- **Rodzą jakościowo nowe zagrożenia informacyjne (np. cyberterroryzm)**

Konsekwencje globalizacji, informatyzacji i asymetryzacji dla pozimnowojennego środowiska bezpieczeństwa (3)

- **Zwiększają rolę podmiotów niepaństwowych (NGO, grupy terrorystyczne)**
- **Zwiększają rolę opinii publicznej w rozstrzyganiu kwestii bezpieczeństwa**
(dobrze to czy źle?)

Nowe zjawiska i tendencje w sferze bezpieczeństwa (1)

■ Dezintegracja i degeneracja klasycznych struktur:

- państwa upadłe: asymetryczne zagrożenia słabością

- państwa zbójeckie: asymetryczne zagrożenia pirackim podejściem do reguł życia międzynarodowego

■ Negatywne skutki rozwoju, dobrobytu i demokracji (zagrożenia środowiska naturalnego, postęp a dewiacje społeczne, przestępczość, katastrofy infrastrukturalne)

Nowe zjawiska i tendencje w sferze bezpieczeństwa (2)

- **Ewolucja tradycyjnych konfliktów i kryzysów:**
 - **tradycyjne konflikty międzynarodowe – globalny(?), regionalne (np. Rosja – Ukraina)**
 - **międzynarodowy kontekst kryzysów wewnętrznych: naruszanie praw człowieka a zasada suwerenności państw**
 - **wojna z terroryzmem jako asymetryczna wojna światowa?**

Synteza pozimnowojennych zmian środowiska bezpieczeństwa

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna - środowisko GLOBINFO** – zglobalizowane i uinformacyjnione, **sieciowe**
- **Rewolucja polityczna – asymetryzacja środowiska - rozpad symetrycznego świata dwubiegunowego i erupcja asymetrycznych relacji bezpieczeństwa nuklearnego i konwencjonalnego**
- **Rewolucja strukturalna - podmioty niepaństwowe, państwa problemowe (zbójce i upadłe), mocarstwa „wschodzące”**

**KONIEC
ERY POZIMNOWOJENNEJ**

**i
NOWA, HYBRYDOWA
ZIMNA WOJNA?**

Zmiana strategiczna

- **Główny czynnik strategiczny: konfrontacyjna polityka Rosji**
- **Koniec ery pozimnowojennej (kooperacyjnej) w stosunkach bezpieczeństwa**
- **Rozpoczyna się nowy, neozimnowojenny ład międzynarodowy**

HYBRYDOWA ZIMNA WOJNA

Ogniska **wyzwań i zagrożeń**

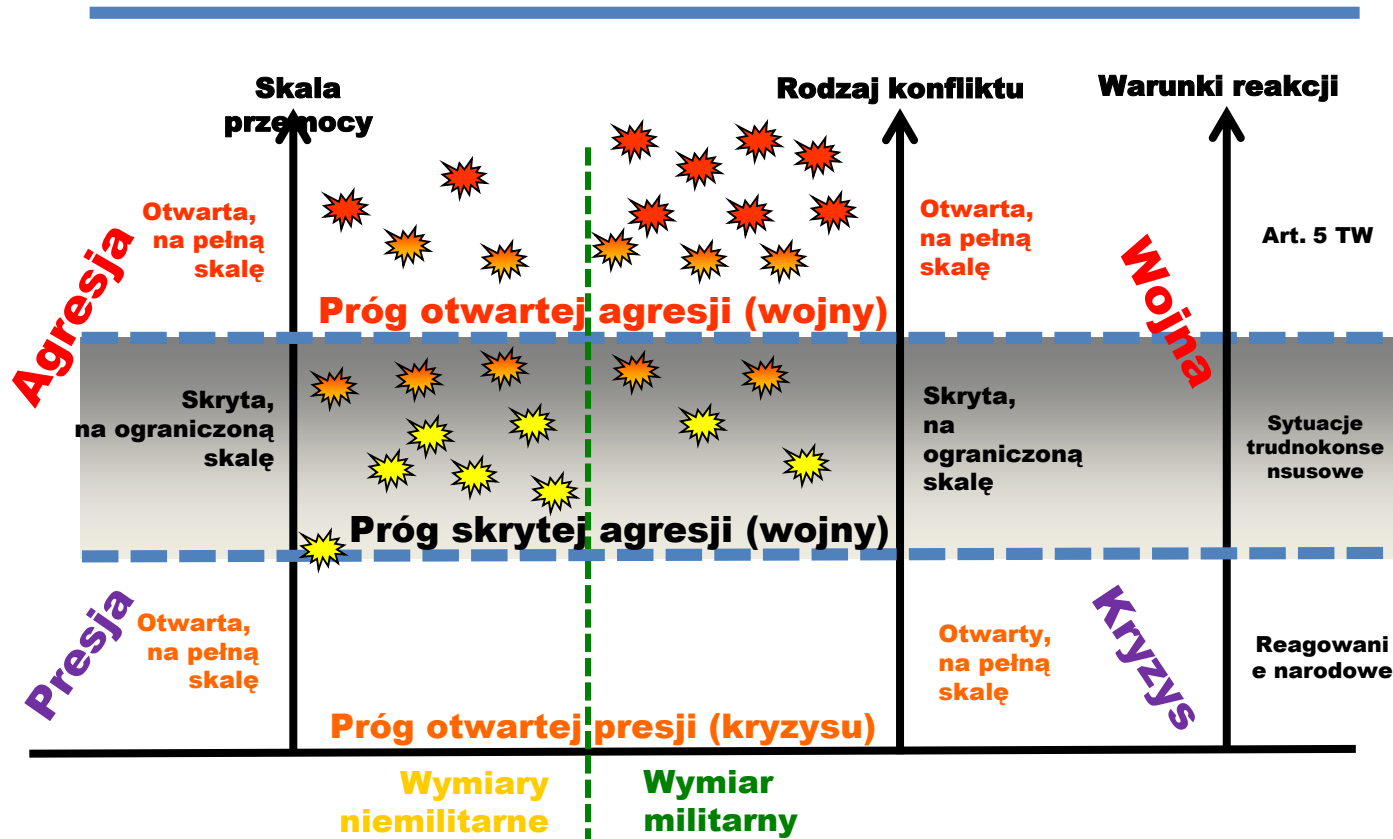
STRATEGICZNY ZWROT ROSJI

- **Od wystąpienia W. Putina w Monachium (2007r.) po nową doktrynę militarną (2014 r.) i strategię bezpieczeństwa narodowego (2015 r.)**
- **Strategia sankcjonuje i utrwała antyzachodni kurs Rosji (USA, NATO, UE - wyłącznie jako zagrożenia)**
- **Kraje poradzieckie jako strefa wpływów, ich ograniczona suwerenność, możliwość użycia siły przeciwko nim (presja polityczno-strategiczna)**

Rosyjska praktyka strategiczna

- **Wojna z Gruzją/2008 i kryzys gazowy/2009 r. – pierwsze testy (zbrojny i ekonomiczny) polityki neoimperialnej**
- **Wojna z Ukrainą – rzucenie wyzwania Zachodowi: koniec ery pozimnowojennej**
- **Interwencja w Syrii - wyzwanie ponadregionalne**

AGRESJA PONIŻEJ PROGU WOJNY: istota

Rosyjska doktryna „deeskalacji nuklearnej”

MAD

Wojna na pełną skalę

MAD

„DEESKALACJA NUKLEARNA”

Agresja/wojna lokalna (ograniczona)

Agresja podprogowa

Presja

Taktyczna broń jądrowa w Europie

- **Potrzebna odpowiedź NATO i możliwe opcje co do przyszłości TBJ w Europie:**
 - **Kontynuacja:** brak woli do zmiany; korzystny dla Rosji
 - **Redukcja:** wycofanie TBJ z Europy, redukcja ilościowa, likwidacja
 - **Eskalacja:** wzmocnienie polityki deklaratywnej NATO, modernizacja TBJ, poszerzenie „nuclear sharing”

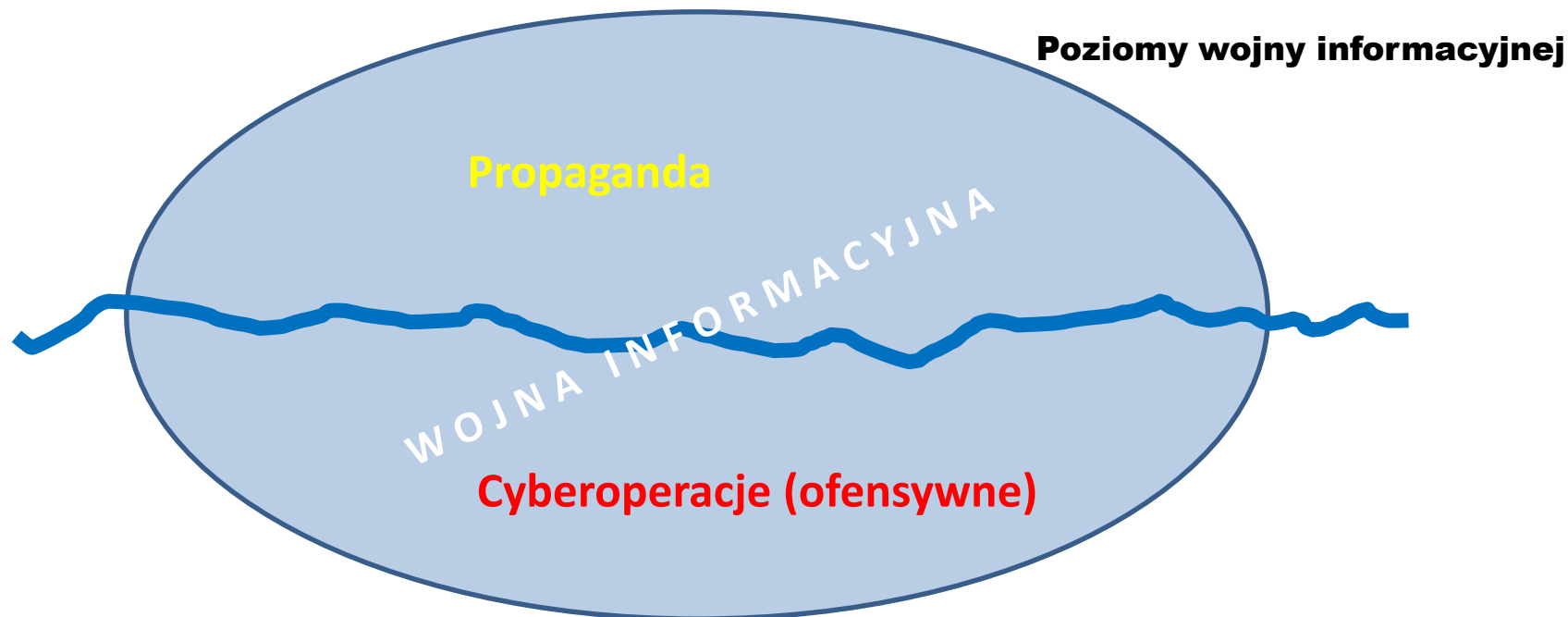
PODSUMOWANIE:

Triada nowych tendencji strategicznych

- **Transnarodowość i asymetryzacja zagrożeń i wyzwań** – np. flanka południowa i wewnątrz Europy! **TERRORYZM** jako przykład
- **Nowa era nuklearna: odstraszenie i zastraszenie nuklearne: rosyjska koncepcja „nuklearnej deeskalacji”** (rola TBJ), **asymetryczny szantaż nuklearny**
- **Hybrydowość zagrożeń wojennych:**
 - **presja strategiczna (informacyjna, cyber-, dyplomatyczna, ekonomiczna, wojskowa ...)**
 - **agresja skryta (podprogowa) i agresja otwarta, regularna, na pełną skalę**

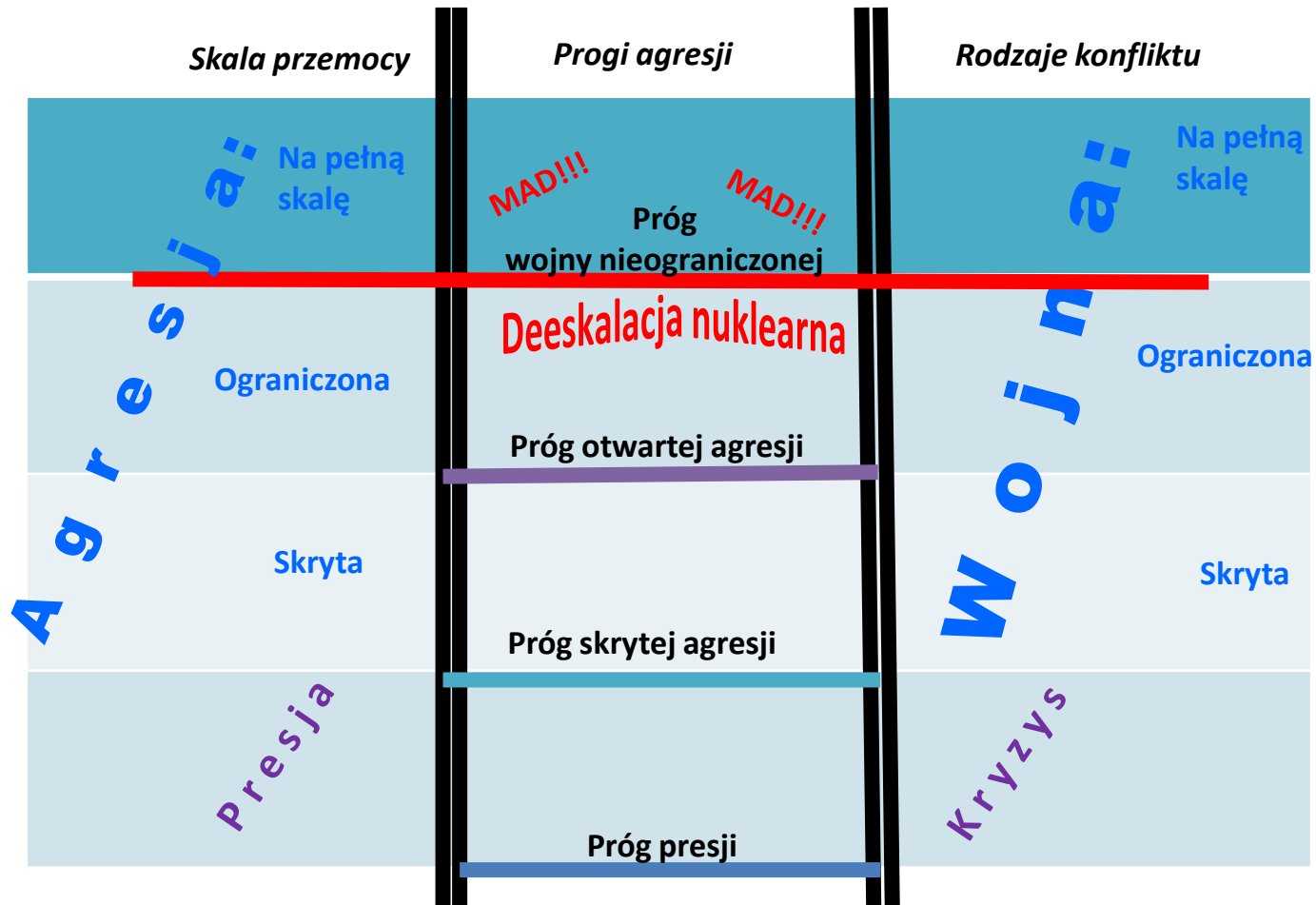
Nowa jakość środowiska bezpieczeństwa: hybrydowa zimna wojna

- **Koniec ery pozimnowojennej**
- **Presja: informacyjna/ekonomiczna**

- **Agresja poniżej progu otwartej wojny**

„Drabinka eskalacji” w hybrydowej zimnej wojnie

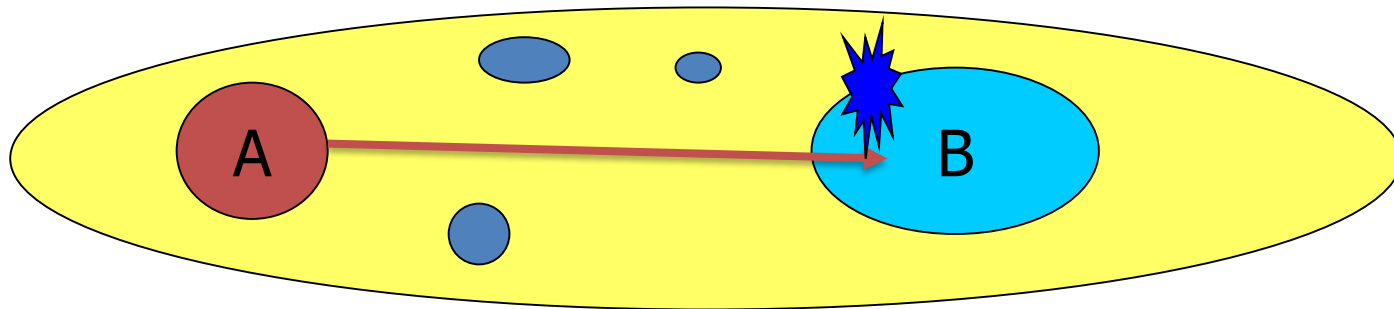
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

Istota terroryzmu

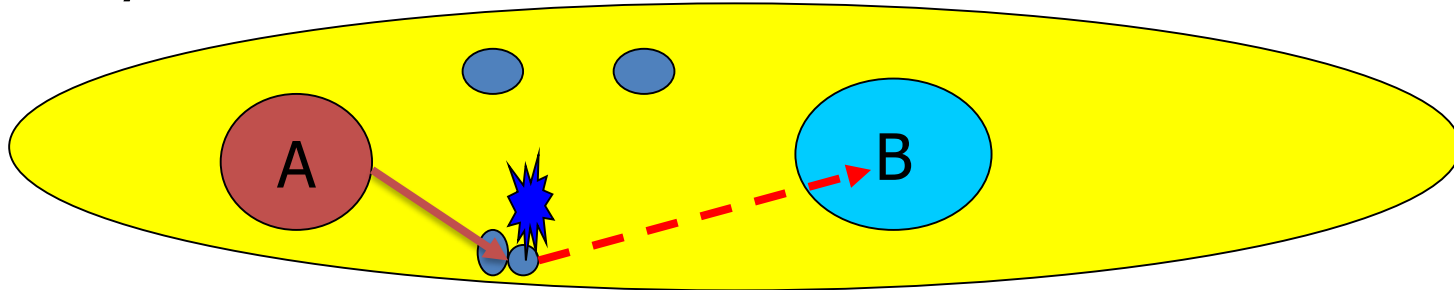
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika

Terroryzm – atakowanie otoczenia

Trudności definicyjne

- **Terroryzm a klasyczna walka zbrojna, walka narodowowyzwoleńcza**
- **Polska partyzantka w II wojnie światowej**
- **Czeczenia**
- **Irak, Afganistan, Państwo Islamskie, terroryzm wewnątrz europejski**

Nowa jakość terroryzmu

- **globalizacja i uinformacyjnienie – globalna sieć terrorystyczna**
- **prolifерacja fundamentalizmu i radykalizmu – terroryzm islamski, dżihadyzm?**
- **taktyka terroryzmu samobójczego**
- **terroryzm masowego rażenia: superterroryzm**
- **globalna sieć terrorystyczna – nowe, asymetryczne mocarstwo światowe ery informacyjnej?**

Organizacje Al-Kaidy

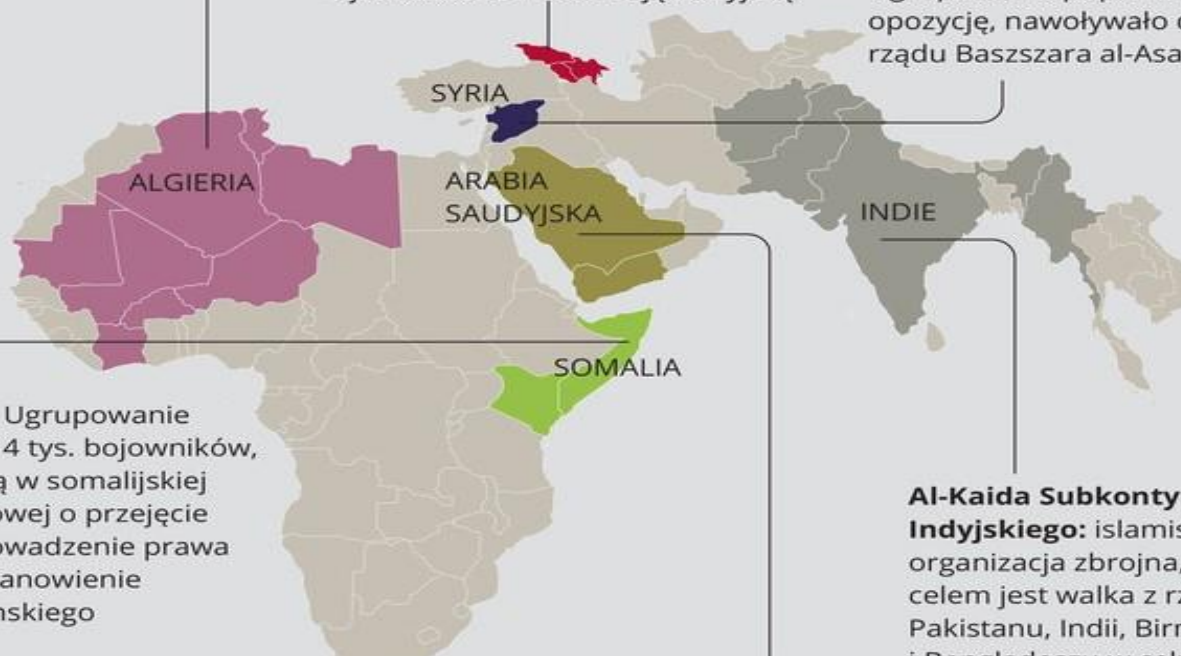
Al-Kaida Islamskiego

Maghreb: filia w afrykańskim Maghrebie i Sahelu wywodząca się z Salafickiej Grupy Modlitwy i Walki

Emirat Kaukaski: islamskie państwo proklamowane w 2007 przez prezydenta Iczkerii Doku Umarowa. Został uznany za organizację terrorystyczną przez Stany Zjednoczone i Federację Rosyjską

Front Obrony Ludności Lewantu:

paramilitarna grupa zbrojna islamistów będąca siatką Al-Kaidy w Syrii, powstała podczas tamtejszej wojny domowej pod koniec 2011. Ugrupowanie poparło syryjską opozycję, nawoływało do obalenia rządu Baszszara al-Asada

Asz-Szabab: Ugrupowanie liczy ponad 14 tys. bojowników, którzy walczą w somalijskiej wojnie domowej o przejęcie władzy, wprowadzenie prawa szariat i ustanowienie kalifatu islamskiego

Al-Kaida Półwyspu Arabskiego: szczególnie aktywna na terenie Jemenu, gdzie prowadzi działania terrorystyczne. Główną siłą napędową ugrupowania był jej przywódca Anwar al-Awlaki, który przekształcił ugrupowanie z regionalnego zagrożenia w najbardziej aktywną filię Al-Kaidy

Al-Kaida Subkontynentu Indyjskiego: islamistyczna organizacja zbrojna, której celem jest walka z rządami Pakistanu, Indii, Birmy i Bangladeszu w celu ustanowienia państwa islamskiego. Jako swój cel określili również ataki na amerykańskie cele na subkontynencie indyjskim.

Źródło: Wikimedia Commons

Opracowanie: Polska Grupa infograficzna

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

- **Wymiar humanistyczny: emocjonalizm przeciw racjonalizmowi**
- **Wymiar ideologiczny: radykalizm i fundamentalizm religijny (dżihadyzm?) przeciw demokracji i liberalizmowi politycznemu**
- **Wymiar organizacyjny: sieciowość przeciw hierarchiczności**
- **Wymiar instrumentalny: środki proste i powszechne przeciw technicznie zaawansowanym i specjalistycznym**
- **Wymiar operacyjny: terroryzm samobójczy i taktyka maksymalizacji strat przeciw taktyce minimalizacji strat własnych i przeciwnika**

The asymmetry of contemporary terrorism

Aspect	Operating principles of the Western world	Principles of contemporary terrorism
Human	Guided by reason, pragmatism, openness to others	Guided by emotions, anger, rebellion, spontaneity
Ideological	The individual is everything; liberalism, democracy, freedom, human rights, market economy	The individual is nothing; the idea (faith, religion...) is everything; radicalism and fundamentalism
Legal	Everything, including war, is regulated by law; ban on attacking civilians	Disregard for law; attacks on civilians
Strategic	Strategy of minimizing losses – not only on one's own side, but on the opponent's (use of precision weapons, drones...)	Strategy of maximizing losses, suicide attacks
Organizational	Hierarchical; schematic; closed ranks	Interconnection, freedom, dispersion
Tactical	Specialized means, technologically advanced	Simple, universally available means

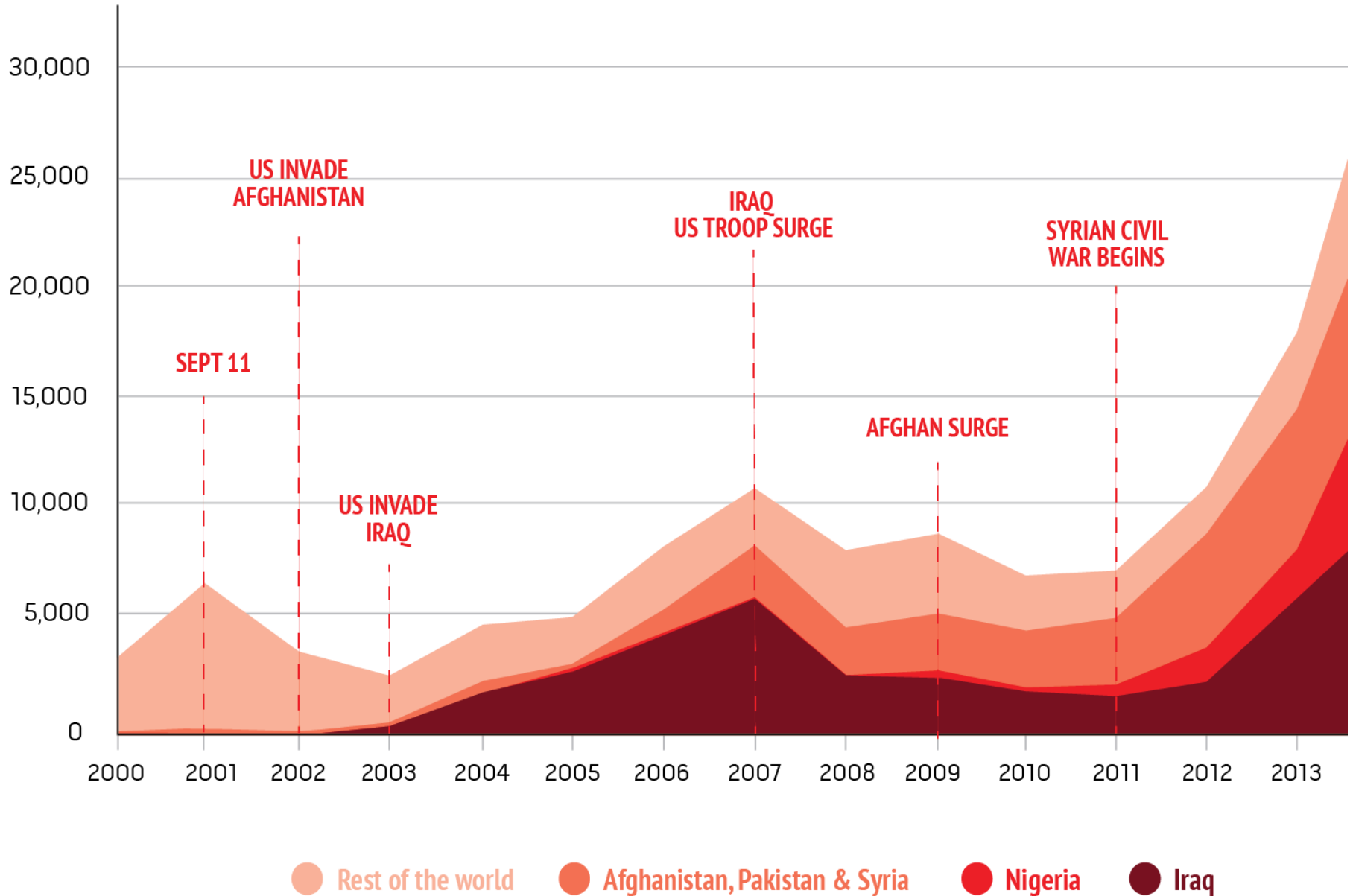
Państwo Islamskie

- **Wojna wewnątrzislamska**
- **Skutki nieudanych interwencji Zachodu w Iraku i Afganistanie**
- **Destabilizacyjne skutki „rewolucji arabskich” i interwencji Zachodu**
- **Nowa jakość: Państwo Islamskie - państwo terrorystyczne**
- **Gra interesów mocarstw globalnych i regionalnych**

Terroryzm wewnętrzny europejski

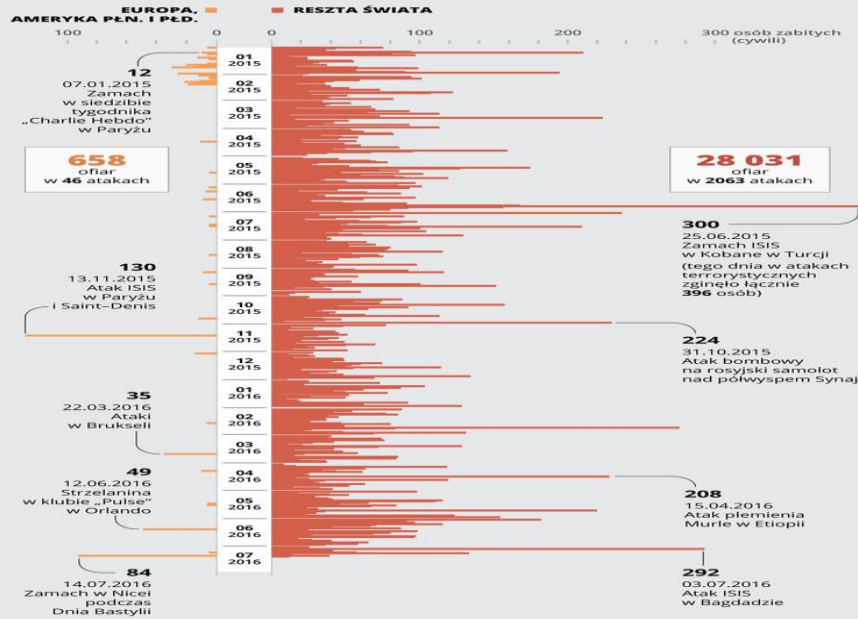
- **Źródła i przyczyny odnowienia się**
 - **Nieudane multi-kulti**
 - **Radykalizacja i fundamentalizm w enklawach**
 - **„Samotne wilki”**
- **Zwalczanie**
 - **W ramach UE**
- **Zagrożenia dla Polski**

Trends in Fatalities from Terrorism

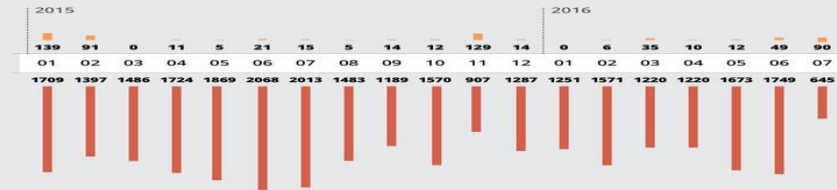
OFIARY TERRORYZMU

Od początku 2015 r. na Bliskim Wschodzie, w Afryce i Azji odnotowano ponad 40 razy więcej ofiar zamachów terrorystycznych niż w Europie i obu Amerykach.

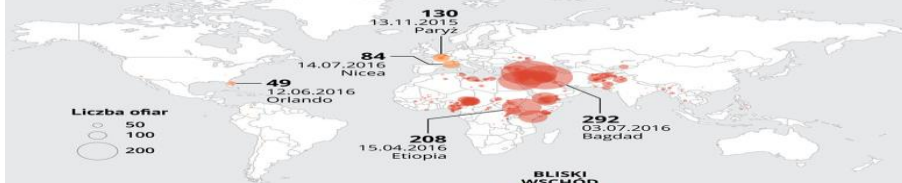
OFIARY TERRORYZMU OGÓŁEM WG MIESIĘCY

W okresie 01.01.2015 – 15.07.2016

GEOGRAFIA TERRORYZMU

Ataki terrorystyczne, w których zginęło co najmniej 5 cywili (w okresie 01.01.2015 – 15.07.2016)

OFIARY TERRORYZMU WG REGIONÓW ŚWIATA

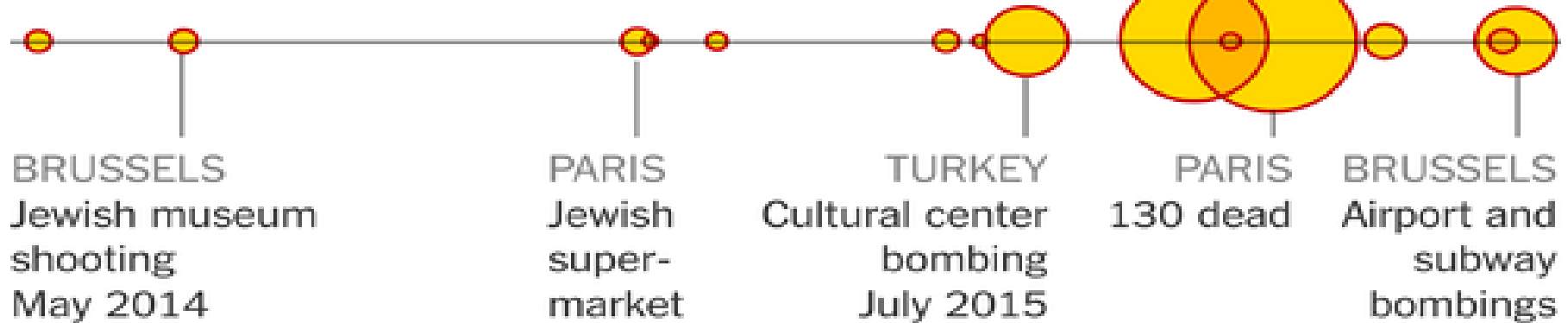

Źródło: Washington Post, IHS Jane's Terrorism and Insurgency Center

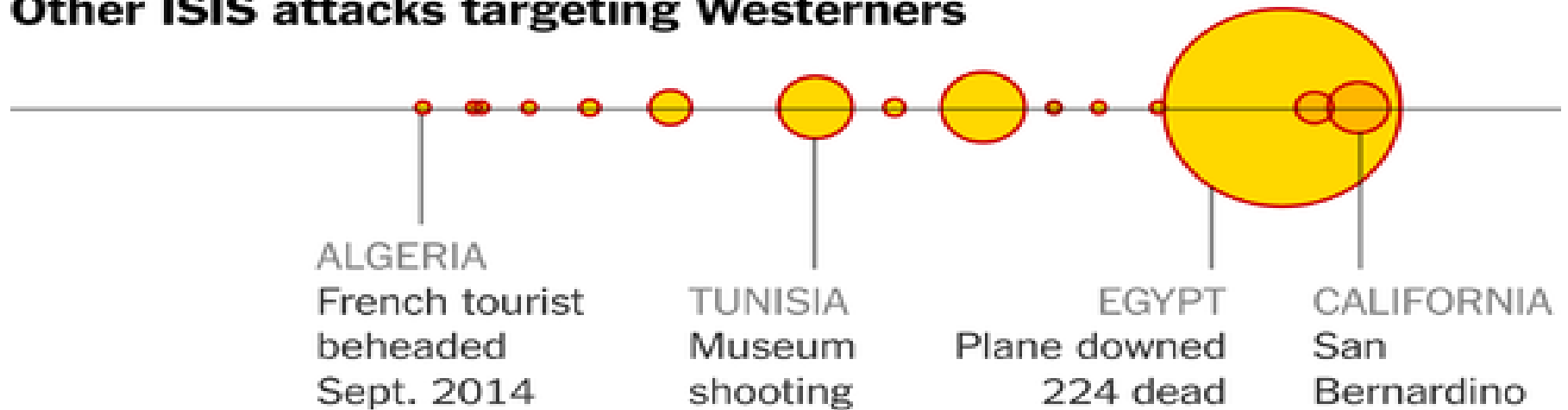
Infografika: Polska Grupa Infograficzna

Ataki terrorystyczne w Europie

Islamic State attacks in Europe and Turkey

Other ISIS attacks targeting Westerners

Walka z terroryzmem wewnątrz europejskim

- **Główna trudność – duże zagrożenie ze strony własnych obywateli zwerbowanych do ISIL; samotne wilki**
- **Możliwość rajdów terrorystycznych, w tym zagrożenie w Polsce**
- **Potrzeba jednolitej przestrzeni bezpieczeństwa antyterrorystycznego w Europie: systemy krajowe, współpraca europejska i z USA**

Zasady walki z terroryzmem

- **Eliminowanie źródeł**
 - zewnętrżnych, wewnętrznych
- **Uprzedzanie zagrożeń**
 - Międzynarodowe, krajowe
- **Reagowanie antyterrorystyczne**
 - militarne, niemilitarne
- **Likwidacja skutków ataku**

System walki z terroryzmem

- **Podsystem kierowania**
 - **centralny, lokalne (w tym samorządowe), funkcjonalne**
- **Podsystemy wykonawcze**
 - **Dyplomacja i wojsko**
 - **Wywiad i kontrwywiad**
 - **Wymiar sprawiedliwości**
 - **Policja, Straż Graniczna**
 - **Formacje ochronne, ratownicze i porządkowe (służby, straże, pogotowia) – podległe strukturom rządowym i samorządowym oraz pozarządowe (prywatne) agencje i firmy**
 - **Przygotowane, wyedukowane społeczeństwo**

Inne zagrożenia transnarodowe

- **Cyberzagrożenia: ataki na Estonię, Gruzję, starcia Chiny-USA**
- **Zagrożenia infrastrukturalne**
- **Zagrożenia energetyczne**
- **Kryzysy finansowe**
- **...**

Kryzys migracyjny w Europie

- **Skutki kryzysu na BW: kolejna „wędrowka ludów”? „Agresja demograficzna”?**
- **Brak strategii UE, reagowanie ad hoc na końcowe skutki**
- **Potrzebna strategia:**
 - **skończyć wojnę**
 - **nowy podział polityczny**
 - **Pomoc ekonomiczna i humanitarna na miejscu**
 - **Uszczelnienie granic UE**
 - **Pomoc dla uchodźców w UE**
- **Kompleksowość podejścia – dla zyskania **solidarności strategicznej w UE**: migracje + wzmocnienie wsch. flanki + bezpieczeństwo energetyczne**

Ruchy antyglobalistyczne

- **Anarchizm**
- **Radykalna lewica –
przeciw bogatym,
populizm**
- **Radykalna prawica -
neofaszyzm**

KLASYCZNE ZAGROŻENIA MIĘDZYPAŃSTWOWE

Międzypaństwowe konflikty globalne

Prawdopodobieństwo?

USA – Rosja?

USA – Chiny?

Chiny – Rosja?

Chiny - Indie?

Indie – Pakistan?

UE/NATO – Rosja?

Konflikty regionalne: Europa

- **Bałkany – kryzysy przytłumione, czuwać (Kosowo, BiH)**
- **Kaukaz:**
 - **Gruzja – aspiracje zachodnie i problemy wewnętrzne;**
 - **Rosja – interesy i strategia;**
 - **Konflikt 2008 r. – pułapka rosyjska; nieproporcjonalna reakcji Rosji; rola UE – słabo zdany egzamin**
 - **Armenia – Azerbejdżan**

KONFLIKT ROSYJSKO-UKRAIŃSKI

- **Najpoważniejsze od lat wyzwanie dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego: **koniec ery pozimnowojennej****
- **Struktura kryzysu i prognozy:**
 - **Rewolucja ukraińska (państwo porewolucyjne: stabilne, niestabilne?)**
 - **Agresja rosyjska (cele: minimalistyczny - Krym, ambitny - Ukraina, awanturniczy - Zachód?)**
 - **Reakcja Zachodu (stanowcza, uległa – NATO, UE, USA)**
 - **Scenariusze:**
 - **Nowa zimna wojna?**
 - **Zgniły/gorzki/wstydlivy pokój?**

KONFLIKTY REGIONALNE: AZJA

- **Półwysep Koreański**
- **Bliski i Środkowy Wschód:**
 - **Konflikt palestyńsko-izraelski + Iran – Izrael**
 - **Afganistan**
 - **Irak**
 - **Syria**

Niespokojny świat XXI wieku

„Szare” bezpieczeństwo
(*między rajem i*
***piekłem*)**

**„Skrzyżowanie” terroryzmu z BMR –
kwintesencja zagrożeń
asymetrycznych**

**Nowa, hybrydowa zimna wojna –
odnowienie zagrożeń symetrycznych?**

Dziękuję😊

Wspierasz
też na:
www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)